

плекс набутих теоретичних знань і практичних навичок. Викладач маю шукати у відповідях студента не помилки (щоб зняти бали), а, навпаки, логіку мислення, здатність до створення власних ідей і висновків.

На жаль, мотивація у студента до виконання завдання виникає тільки в тому випадку, коли відбувається контроль його виконання з об'єктивним його оцінюванням, тому, можливо, доцільно було б на початку освоєння дисципліни запропонувати студентам самостійно обрати (вибрати) об'єкти контролю знань. Це допоможе викладачу зрозуміти, що є більш важливим для студента при оцінюванні, тому студенти можуть обрати досить різні критерії оцінювання: переконливість, практичність, активність, оригінальність, доцільність, ефективність, оперативність й інші, головне, щоб студенти чітко розуміли логіку оцінювання знань викладачем самих себе.

При оцінюванні студента викладач має пам'ятати про те, що він оцінює тільки знання, а не особистість чи індивідуальність студента. Викладач не має знижувати оцінювання внаслідок особистого ставлення студента до нього, навіть якщо воно відверто неприязне або навпаки — підвищувати бали відповідно оцінкам, що виставлені в заліковій книжці студента.

Варто погодитися з думкою Н. Ю. Бутенко, що у навчальній діяльності не маю місця ярликам, твердим оцінкам, але при цьому необхідно змінити авторство оцінки, зробити її взаємооцікою і самооцікою.

Гуманізація системи оцінювання і контролю знань студента має стати важливою складовою в процесі переходу освітніх послуг в Україні до міжнародних стандартів.

П. М. Чуб, канд. екон. наук, доц.,
кафедра банківської справи

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Незважаючи на те, що у ринковій економіці якість товару в першу чергу оцінює споживач і він вибирає, коли, що, за якою ціною і в якій кількості купувати, в сфері освіти цей принцип не реалізовано. Для реалізації принципів індивідуалізації та адаптації навчання, що задовольняють потреби студента у ефективному

споживанні освітньої послуги, вищому навчальному закладу потрібно вирішити низку питань, а саме:

- сформувати стандарти освіти вищого навчального закладу, що враховують гнучкий підхід до організації навчання за структурою і змістом в функції часу;

- розробити альтернативні варіанти індивідуальних навчальних планів підготовки фахівця;

- внести зміни до Положення про організацію навчального процесу, що враховують особливості навчання за індивідуальними планами;

- визначити права споживача освітніх послуг щодо вибору змісту освіти, графіку навчання, режиму та форми навчання, термінів навчання та інших факторів, що задовольняють його особисті потреби.

Першими кроками в розв'язанні вказаної низки питань можуть бути поглиблення рівня підготовки вищих навчальних закладів до викладання навчальних дисциплін, що включає інформаційне, навчальне, методичне, матеріальне та інші види забезпечення, а також розробка і впровадження нових методик навчання, які враховують особисті якості студента. Для того, щоб навчання за таким підходом було результативним, необхідно запровадити чіткий механізм взаємодії на рівнях «студент—навчальний заклад».

Індивідуалізація навчання — організація навчального процесу, за якої методи, способи, прийоми, темп навчання вибирається на підставі врахування індивідуальних відмінностей учнів. Індивідуалізація навчання дасть можливість самому студенту визначитися, у які терміни він опанує програму підготовки молодшого спеціаліста, бакалавра чи магістра. Причому споживач обирає не тільки загальний термін навчання, а й час на вивчення певного обсягу навчального навантаження у кожному семестрі. Обмеженнями можуть бути тільки його власний потенціал та фінансові ресурси. Зрозуміло, що на сьогодні для прийняття такого рішення необхідна реорганізація як навчального процесу, так і механізму управління ним.

Свобода вибору навчального закладу, програми, плану, вчителя є одним з аспектів реалізації принципу відкритості освіти, який передбачає:

- деполітизацію освіти, звільнення від догм та міфів, відкритість та толерантність щодо різних філософських, економічних, педагогічних та інших поглядів;

- свободу вибору навчального закладу, можливість навчатися одночасно у декількох навчальних закладах;

— перехід навчальних закладів до ринкових відношень, наявність конкуренції між ними;

— створення системи відкритої освіти, яка забезпечує доступ до освітніх ресурсів шляхом широкого використання інформаційних технологій дистанційного навчання.

Існування відкритої освіти у державі можна розглядати як показник демократизації освіти. Відкрита освіта — це перш за все освіта у відповідності з потребами того, хто навчається. Якщо у традиційній школі переважають потреби суспільства та держави, то в системі відкритої освіти запити особистості виходять на перший план. Знімається прагматичність формальних систем, учень отримує свободу творчості у сфері власної освіти, її одержання перетворюється в процес самореалізації.

*О. К. Чуднова, асист.,
кафедра обліку в бюджетних і кредитних
установах та економічного аналізу*

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-КОНСУЛЬТАТИВНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З КУРСУ «ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ»

Серед положень, які розглядаються в рамках Болонської Конвенції — контроль якості освіти. Оцінка якості освіти ґрунтується не на тривалості або змісті навчання, а на тих знаннях, уміннях та навичках, які набули випускники.

«Економічний аналіз» є базовою дисципліною для всіх економічних спеціальностей. Мета курсу — отримання студентами теоретичних знань та набуття практичних навичок для вирішення завдань, які виникають під час здійснення економічної діяльності на підприємстві, розвиток здібностей самостійно приймати рішення і діяти в умовах динамічного розвитку економіки.

На сьогодні основою навчального процесу є взаємодія викладача і студента. Дуже важливо, щоб студенти не тільки отримували підсумкові бали, але щоб вони засвоювали теоретичний матеріал, вміли синтезувати отримані знання та використовувати їх в практичній діяльності. Сучасний розвиток інформаційних технологій, вільний доступ до інформації за допомогою мережі Інтернет робить лекції не дуже ефективною формою сучасного навчання. Лекції повинні бути більш гнучкими, мати мобільний зміст, відповідати актуальним запитам студентів, виконувати стимулюючу функцію. Набагато більше уваги треба приділяти самостійній та